

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 870/2014-23

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 6. mája 2015 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Lajosa Mészáros (sudca spravodajca) prerokoval prijatú sťažnosť občianskeho združenia Tanečný klub Deep, o. z., Ulica gen. Svobodu 44, Martin, právne zastúpeného advokátom JUDr. Vladimírom Kašubom, Advokátska kancelária, Holubyho 51, Martin, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Martin v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 92/2010 a takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Martin v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 92/2010 porušil základné právo občianskeho združenia Tanečný klub Deep, o. z., aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prieťahov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Okresnému súdu Martin vo veci vedenej pod sp. zn. 8 C 92/2010 prikazuje konať bez zbytočných prieťahov.

3. Občianskemu združeniu Tanečný klub Deep, o. z., priznáva finančné zadostučinenie v sume 500 € (slovom päťsto eur), ktoré je Okresný súd Martin p o v i n n ý vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Občianskemu združeniu Tanečný klub Deep, o. z., priznáva úhradu trov právneho zastúpenia v sume 432,30 € (slovom štyristotridsaťdva eur a tridsať centov), ktorú je Okresný súd Martin p o v i n n ý vyplatiť na účet jeho advokáta JUDr. Vladimíra Kašubu, Advokátska kancelária, Holubyho 51, Martin, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 870/2014-6 z 11. decembra 2014 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť občianskeho združenia Tanečný klub Deep, o. z. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Martin (ďalej aj „okresný súd“ alebo „súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 92/2010 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Z obsahu sťažnosti vyplynulo, že:

„Žalobou zo dňa 15.04.2010 bolo iniciované konanie o vydanie bezdôvodného obohatenia. V tomto konaní máme postavenie odporcu (resp. po pripustení vstupu ďalšieho účastníka na strane odporcu, postavenie odporcu v rade 1/). Po sérii pojednávaní vydal Okresný súd Martin dňa 29.11.2011 rozsudok, ktorý navrhovateľka napadla odvolaním.

My sme sa po doručení odvolania navrhovateľky a odporcu v rade 2/ k týmto úkonom obratom vyjadrili. Očakávali sme, že bude nasledovať rozhodnutie odvolacieho súdu. Pre zistené chyby bola vec vrátená z odvolacieho súdu bez rozhodnutia a dňa 16.01.2013 vydal Okresný súd Martin rozsudok sp. zn.: 8C/92/2010-233, ktorým zamietol návrh navrhovateľky v časti o zaplatenie 7,24,- EUR. Ani tým však nebola ukončená séria chýb v postupe Okresného súdu Martin a dňa 26.02.2013 nám bolo doručené opravné uznesenie tohto súdu sp. zn.: 8C/92/2010-238 zo dňa 19.02.2013. Až v tomto okamihu bolo štádium prvostupňového konania preklopené do štádia odvolacieho konania. Pre chyby prvostupňového súdu márne uplynul viac ako jeden rok. Dňa 22.07.2013 nám bolo doručené uznesenie Krajského súdu v Žiline sp. zn.: 10Co/177/2013-248 zo dňa 28.05.2013, ktorým bol napadnutý rozsudok (v spojení s uvedeným doplnčiacím rozsudkom a opravným uznesením) zrušený v celom rozsahu a vec bola vrátená súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Toto rozhodnutie bolo doručené na prvostupňový súd (podľa pečiatky podateľne) dňa 10.07.2013. Nakoľko sa niekoľko mesiacov nič nedialo, dňa 18.02.2014 sme podali sťažnosť na prieťahy v konaní. Ako následok bol vytýčený termín pojednávania na deň 16.04.2014. Toto pojednávanie bolo však v deň 16.04.2014 ráno odročené pre tvrdené ochorenie právneho zástupcu navrhovateľky. Do dnešného dňa nebol vytýčený nový termín pojednávania. Z odpovede predsedníčky Okresného súdu Martin na podanú sťažnosť na prieťahy v konaní vyplýva(...), že vytýčením termínu pojednávania zrejme považuje vec za vybavenú. Okrem toho, že Okresný súd Martin musel dopĺňať svoj rozsudok a predĺžil tak lehotu konania o viac ako jeden rok, znova vo veci nekoná a to už po dobu ďalších takmer 10 mesiacov, napriek podanej sťažnosti na prieťahy v konaní. (...)

Vzhľadom na uvedené skutočnosti sa sťažovateľ domáha toho, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„Okresný súd Martin v konaní vedenom pod sp. zn.: 8C/92/2010 porušil základné právo sťažovateľa, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prieťahov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy(...) a právo na prerokovanie veci v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru(...)

Okresnému súdu Martin v konaní vedenom pod sp. zn.: 8C/92/2010 sa prikazuje konať vo veci bez zbytočných prietahov.

Sťažovateľovi priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 1.000,- EUR(...), ktoré je Okresný súd Martin povinný vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Sťažovateľovi priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 284,08,- EUR(...), ktorú je Okresný súd Martin povinný vyplatiť na účet jeho právneho zástupcu JUDr. Vladimíra Kašubu(...), do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto rozhodnutia.(...)“

3. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili účastníci konania: okresný súd, zastúpený jeho predsedníčkou, listom sp. zn. Spr 10/15 z 15. januára 2015 a právny zástupca sťažovateľa prípisom z 3. februára 2015.

3.1 Predsedníčka okresného súdu popísala chronológiu úkonov vykonaných súdom v danej veci a dodala tieto relevantné skutočnosti:

„(...) Pôvodnou zákonnou sudkyňou bola Mgr. Magdaléna Šmidtová, ktorá k 01.09.2014 bola prezidentom Slovenskej republiky odvolaná z funkcie sudcu z dôvodu odchodu do dôchodku. Dodatkom č. 6 k Rozvrhu práce na rok 2014 bola vec náhodným výberom prostredníctvom elektronickej podateľne pridelená sudkyňi JUDr. Márii Gazdačkovej.

Posledne menovaná sudkyňa sa k obsahu ústavnej sťažnosti vyjadrila písomne a jej vyjadrenie je zamerané predovšetkým na uvedenie všetkých procesných úkonov vo veci od podania návrhu na začatie konania doposiaľ. (...)

- Zákonnej sudkyňi bol reálne spis predložený 08.07.2014. Vzhľadom na dovolenkové obdobie (čerpanie dovolenky zákonnou sudkyňou od 28.07.2014 do 18.08.2014 a následne týždňovú rehabilitáciu v čase od 08.09.2014 do 14.09.2014) ale aj vzhľadom na vysoký počet nevybavených vecí v senáte 10 C k 30.06.2014 (376 nevybavených vecí k 30.06.2014) bolo možné vec naštudovať a referovať až 15.10.2014, kedy nová zákonná sudkyňa JUDr. Mária Gazdačková dala pokyn na výzvu právnemu zástupcovi žalobcovi, aby špecifikoval žalobný návrh v intenciách rozhodnutia krajského súdu.

Keďže táto výzva doručená právnomu zástupcovi žalobcu 20.10.2014 nebola akceptovaná a žalujúca strana zostala nečinná, 02.01.2015 bolo vo veci vydané uznesenie sp. zn. 8C/92/2010 podľa ust. § 43 ods. 1 O. s. p., ktorým bola žalobkyňa vyzvaná, aby svoj žalobný návrh podaný na tunajší súd dňa 19.04.2010 doplnila o náležitosti uvedené v odôvodnení uznesenia teda, aby vymedzila konkrétny rozsudový návrh voči žalovanému v rade 2/, a to v lehote 10 dní od doručenia tohto uznesenia. V závislosti od postupu žalujúcej strany bude súd postupovať prípadne aj v zmysle ust. § 43 ods. 2 O. s. p.

Prieťahy, ktoré podľa názoru súdu spôsobil sťažovateľ:

Ide o spor, ktorý je časovo náročný, účastníci sporného konania využívali svoje procesné právo podávaním návrhov, podávanie námietky zaujatosti zákonnej sudkyne, o ktorých rozhodol Krajský súd v Žiline, návrhy na pristúpenie ďalšieho účastníka do konania, nevynímajúc skutočnosť, že už vytýčené pojednávania museli byť odročené z dôvodu pracovnej neschopnosti, či už účastníka konania, alebo ich právneho zástupcu (03.11.2010, 15.12.2010, 05.10.2011, 16.04.2014), zmena právneho zástupcu žalobkyňou, ktorej právny zástupca nereagoval na výzvy súdu zo dňa 07.11.2013, 04.12.2013, 20.01.2014.

Prieťahy, ktoré boli spôsobené súdom:

Domnievam sa, že pôvodný zákonný sudca, a to Mgr. Magdaléna Šmidtová vzhľadom na uvedenú chronológiu úkonov konala plynule, s poukazom na skutočnosť, že sa jedná o náročné dokazovanie súvisiace s preukazovaním výšky mzdových nárokov.

Záver, či zistenie prieťahov považujeme za zbytočné prieťahy:

Konečné zodpovedanie otázky, či došlo k zbytočným prieťahom a tým k porušeniu práv sťažovateľa na spravodlivý a rýchly proces, ponechávam na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky, ktorý zohľadňuje tri zákonné kritéria, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci pri zohľadňovaní povahy konania, správanie účastníka konania a spôsob, ktorým súd vo veci postupoval.

Iné okolnosti, ktoré mali vplyv na prieťahy v konaní, okrem otázky zataženosti súdu a organizácie práce.

Aj keď ústavný súd výslovne vylučuje ako inú okolnosť otázku zataženosti súdu, musím ako predsedníčka súdu poukázať na to, že (ako to už bolo vyššie uvedené),

k 01.09.2014 z dôvodu odchodu do dôchodku bola prezidentom Slovenskej republiky odvolaná z funkcie sudcu Mgr. Magdaléna Šmidtová a k 01.01.2015 bola z funkcie sudcu prezidentom Slovenskej republiky odvolaná z dôvodu odchodu do dôchodku aj sudkyňa JUDr. Mária Ilgová. Obidve sudkyne vybavovali agendu C a po ich odchode bolo medzi 6,25 sudcov súdu prerozdelených 590 nerozhodnutých C vecí. Miesta po odvolaných sudkyňach neboli ministrom spravodlivosti Slovenskej republiky obsadené napriek opakovaným žiadosťiam adresovaným ministrovi spravodlivosti s upozornením, že v súčasnej dobe klesol počet sudcov na Okresnom súde Martin na takú kritickú úroveň, pri ktorej nie je možné vo veciach konať bez zbytočných prieťahov. Zo samotného počtu 18 sudcov pôsobí vo výkone 15 sudcov (1 sudkyňa je na materskej dovolenke s predpokladanou dobou ukončenia v októbri 2016). Zaťaženosť sudcov Okresného súdu Martin je viac ako dvojnásobná v porovnaní so zaťaženosťou mnohých iných súdov (sme druhým najväčším súdom v obvode Krajského súdu v Žiline).

(...) Vyslovene súhlasíme s upustením pojednávania vo veci, nakoľko od ústneho pojednávania neočakávame ďalšie objasnenie veci.“

3.2 Právny zástupca sťažovateľa v reakcii na uvedené vyjadrenie predsedníčky okresného súdu zaujal toto stanovisko:

«(...) netrváme na ústnom pojednávaní vo veci prijatej sťažnosti, t. j. súhlasíme s upustením od takejto formy pojednávania. Všetky relevantné informácie boli uvedené v písomných podaniach a od ústneho pojednávania teda nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci a bolo by len neúčelným opakovaním písomných podaní.

(...) Vo výpočte úkonov súdu sa dvakrát uvádza odročenie pojednávania z dôvodu práceneschopnosti našej štatutárnej zástupkyne. Táto práceneschopnosť bola konajúcemu súdu riadne preukázaná a súvisela s ochorením predsedníčky združenia, ktorá na budúci rok dovŕši vek 70 rokov. Z tohto dôvodu vznikla medzera v úkonoch súdu spolu v trvaní cca štyri mesiace (14.07.2010 - 21.09.2010 a 15.12.2010 - 09.02.2011). Následkom podania našej námietky zaujatosti vznikla medzera v trvaní troch mesiacov. Spolu ide teda o obdobie siedmych mesiacov. Z doterajšieho obdobia trvania konania, vyše 57 mesiacov, ide o 1/8 jeho dĺžky.

Tu však treba opakovane poukázať na tú skutočnosť, že práceneschopnosť bola riadne preukázaná ako existujúci objektívny dôvod odročenia pojednávania. Námieta zaujatosti bola síce vyhodnotená ako nedôvodná (zákonná sudkyňa nebola vylúčená), no dovoľme si tvrdiť, že aj vo svetle rozhodnutia odvolacieho súdu zo dňa 28.05.2013 (10Co/177/2013), bola táto námieta dôvodná. Vtedajšia zákoná sudkyňa rozhodla rozsudkom zo dňa 29.11.2011 v náš neprospech napriek tomu, že v žalobnom návrhu absentuje konkrétny rozsudochný petit, čo aktuálne podľa záveru vyjadrenia predsedníčky Okresného súdu Martin môže viesť k postupu podľa § 43 ods. 2 OSP. Ak by takýto (správny) postup zvolila zákoná sudkyňa už v roku 2011, je dôvodné uvažovať o tom, že by ani k odvolaciemu konaniu nedošlo. (...)

Vzhľadom na vyššie uvedené máme za to, že sme ako účastník konania nespôsobili prietahy v konaní. U procesnej protistrany je tomu však naopak. Ostáva však pre nás nepochopiteľnou tá skutočnosť, že konajúci súd toleruje nerešpektovanie svojich výziev a urgencií a to v časovom období trvajúcim už viac ako 18 mesiacov (prvá výzva na doplnenie žaloby už zo dňa 18.07.2013). Postup v zmysle ustanovenia § 43 ods. 2 OSP načrtol prvostupňový súd až teraz a to podľa nášho názoru už v súvislosti s ústavnou sťažnosťou.

Aj k určeni termínu pojednávania na deň 16.04.2014 došlo len v rámci reakcie na sťažnosť na prietahy v konaní podanú predsedníčke Okresného súdu Martin dňa 18.02.2014 (termín určený zákonou sudkyňou dňa 19.02.2014). Ak sa malo rozhodnúť v náš neprospech, súd bol rýchly a efektívny, ak právny názor odvolacieho súdu dáva za pravdu našej argumentácii, termín pojednávania a ďalší postup súdu si už musíme vynucovať sťažnosťami.

Nestotožňujeme sa s názorom predsedníčky Okresného súdu Martin, že ide o právne a fakticky zložitú vec („náročné dokazovanie“). Práve naopak, ide o právne jednoduchú vec. To platí aj v prípade, že by v podaní navrhovateľky nechýbal rozsudochný petit (vo vzťahu k odporcovi v rade 2/). To je však nateraz špekuláciou uvažovať o tom, čo by mohlo byť. Fakt je ten, že súd predsa aplikuje ustanovenie § 43 OSP automaticky za splnenia v ňom uvedených podmienok. Tieto nastali, ale súd ustanovenie neaplikoval.

My tak musíme počítať s existenciou tohto súdneho sporu aj po uplynutí takmer piatich rokov.

Nesúhlasíme ani s tvrdením, že pôvodná zákonná sudkyňa konala plynule. Nekonala ani plynule, ani efektívne. Okrem opomenutia ustanovenia § 43 OSP, vydala rozsudok (zo dňa 29.11.2011), ktorým nerozhodla o celom predmete konania. Toto viedlo odvolací súd k vráteniu spisu bez rozhodnutia o odvolaní ako predčasne predloženej veci. Spis bol vrátený dňa 10.10.2012, termín pojednávania bol určený na 16.01.2013. Na tomto pojednávaní bol vyhlásený rozsudok, ku ktorému muselo byť ešte dňa 19.02.2013 vypracované opravné uznesenie. A tak až dňa 11.04.2013 mohla byť vec opätovne predložená odvolaciemu súdu. Chybné rozhodnutie a chybný postup nemôžu byť predsa označené ako plynulé a efektívne. Celé toto „hluché“ obdobie bolo spôsobené prvostupňovým súdom. Ak by rozhodnutie prvostupňového súdu bolo zákonné a vecne správne, odvolací súd ho mohol potvrdiť a konanie by právoplatne skončilo ešte v roku 2012. (...) Faktom je, že vec nie je právoplatne skončená ani po takmer piatich rokoch od podania návrhu.

Vzhľadom k vyššie uvedenému teda trváme na podanej sťažnosti a oproti pôvodne navrhovanému výroku o náhrade trov konania, tento meníme v súvislosti s podaným vyjadrením tak, že navrhujeme priznať nám náhradu trov právneho zastúpenia v sume 432,30,- EUR (...).»

4. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v predmetnej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil tento priebeh a stav konania vedeného na Okresnom súde Martin v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 92/2010:

Dňa 19. apríla 2010 [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] (ďalej len „žalobkyňa“), podala na okresnom súde proti sťažovateľovi žalobný návrh „o zaplatenie 4.579,92 EUR s príslušenstvom“ z titulu nevyplatenej mzdy za prácu. Vec bola na okresnom súde zaevidovaná pod sp. zn. 8 C 92/2010 a bola pridelená na prerokovanie a rozhodnutie zákonnej sudkyňi Mgr. Magdaléne Šmidtovej.

Dňa 22. apríla 2010 bolo vo veci nariadené pojednávanie na 26. máj 2010.

Dňa 24. mája 2010 sa sťažovateľ písomne vyjadril k žalobe.

Dňa 26. mája 2010 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na 14. júl 2010 na doplnenie dokazovania.

Dňa 2. júna 2010 a 1. júla 2010 sťažovateľ podal návrh na doplnenie dokazovania.

Dňa 12. júla 2010 sťažovateľ ospravedlnil svoju neúčast' na nariadenom pojednávaní z dôvodu práceneschopnosti jeho štatutárneho orgánu.

Dňa 14. júla 2010 bolo pojednávanie odročené na 21. september 2010, pretože sa nedostavili účastníci konania.

Dňa 21. septembra 2010 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na 3. november 2010 na doplnenie dokazovania.

Dňa 2. novembra 2010 žalobkyňa ospravedlnila svoju neúčast' na nariadenom pojednávaní „z rodinných dôvodov“.

Dňa 3. novembra 2010 bolo pojednávanie odročené na 15. december 2010.

Dňa 15. decembra 2010 sťažovateľ ospravedlnil svoju neúčast' na nariadenom pojednávaní z dôvodu, že jeho „štatutárna zástupkyňa je chorá“, a požiadal „o vytýčenie nového termínu pojednávania“.

Dňa 15. decembra 2010 bolo pojednávanie odročené na 9. február 2011.

Dňa 11. januára 2011 žalobkyňa podala súdu písomné vyjadrenie k veci.

Dňa 9. februára 2011 sťažovateľ podal námietku zaujatosti voči zákonnej sudkyňi. Pojednávanie nariadené na uvedený deň bolo odročené na neurčito.

Dňa 10. februára 2011 okresný súd uznesením č. k. 8 C 92/2010-95 vyzval sťažovateľa na úhradu súdneho poplatku za podanú námietku zaujatosti.

Dňa 2. marca 2011 bol spis predložený Krajskému súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“), aby rozhodol o námietke sťažovateľa.

Dňa 25. marca 2011 krajský súd uznesením č. k. 5 NcC 8/2011-103 sudkyňu Mgr. Magdalénu Šmidtovú nevyhlásil z prerokovania a rozhodovania danej veci.

Dňa 10. mája 2011 bol spis vrátený okresnému súdu.

Dňa 16. júna 2011 bolo vo veci nariadené pojednávanie na 6. september 2011.

Dňa 14. júla 2011 sa okresný súd obrátil na Okresný úrad Žilina (ďalej len „okresný úrad“) so žiadosťou o poskytnutie informácie.

Dňa 6. septembra 2011 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na 5. október 2011. Na pojednávaní požiadala žalobkyňa okresný súd o pripustenie ďalšieho účastníka konania na strane žalovaného.

Dňa 8. septembra 2011 sa sťažovateľ vyjadril k čiastočnému späťvzatiu žalobného návrhu.

Dňa 12. septembra 2011 okresný súd uznesením č. k. 8 C 92/2010-131 pripustil do konania na strane žalovanej [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalovaná 2“).

Dňa 5. októbra 2011 právny zástupca sťažovateľa oznámil súdu, že má „kolíziu s termínom pojednávania“, pričom štatutárna zástupkyňa sťažovateľa „je chorá“, preto navrhuje odročiť pojednávanie na ďalší termín. Pojednávanie bolo uvedeného dňa odročené na 29. november 2011.

Dňa 29. novembra 2011 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, na ktorom okresný súd vyhlásil rozsudok č. k. 8 C 92/2010-174.

Dňa 22. decembra 2011 žalobkyňa podala odvolanie proti uvedenému rozsudku.

Dňa 29. decembra 2011 aj žalovaná 2 podala odvolanie proti uvedenému rozsudku.

Dňa 5. januára 2012 sa žalovaná 2 písomne vyjadrila k odvolaniu žalobkyne.

Dňa 9. januára 2012 sa sťažovateľ vyjadril k odvolaniu žalobkyne.

Dňa 15. februára 2012 bol spis predložený krajskému súdu, aby rozhodol o podaných odvolaniach.

Dňa 10. októbra 2012 krajský súd vrátil spis okresnému súdu „*bez rozhodnutia o odvolaní ako predčasne predložený*“, pretože podľa odvolacieho súdu „*nebolo rozhodnuté o celom predmete konania*“.

Dňa 7. novembra 2012 bolo vo veci nariadené pojednávanie na 16. január 2013.

Dňa 16. januára 2013 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, na ktorom okresný súd vyhlásil rozsudok č. k. 8 C 92/2010-233.

Dňa 19. februára 2013 okresný súd opravným uznesením č. k. 8 C 92/2010-238 opravil záhlavie svojho rozsudku č. k. 8 C 92/2010-233.

Dňa 11. apríla 2013 bol spis predložený krajskému súdu, aby rozhodol o opravnom prostriedku, „*ktorý podala navrhovateľka a odporca v 2/ rade proti rozsudku Okresného súdu Martin č. k. 8C/92/2010-174 zo dňa 29.11.2011 v spojení s dopĺňacím rozsudkom č. k. 8C/92/2010-233 zo dňa 16.1.2013 a opravným uznesením č. k. 8C/92/2010-238 zo dňa 19.2.2013*“.

Dňa 28. mája 2013 krajský súd uznesením č. k. 10 Co 177/2013-248 napadnuté rozhodnutie okresného súdu v celom rozsahu zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Dňa 10. júla 2013 bol spis vrátený okresnému súdu.

Dňa 18. júla 2013 súd vyzval žalobkyňu, aby svoj návrh do 10 dní od doručenia výzvy doplnila „*v intenciách rozhodnutia*“ krajského súdu.

Dňa 5. septembra 2013 okresný súd urgoval žalobkyňu na doplnenie svojho žalobného návrhu.

Dňa 6. novembra 2013 okresný súd opakovane urgoval žalobkyňu na doplnenie svojho žalobného návrhu.

Dňa 20. januára 2014 okresný súd opakovane urgoval žalobkyňu na doplnenie svojho žalobného návrhu pod hrozbou poriadkovej pokuty.

Dňa 19. februára 2014 bolo vo veci nariadené pojednávanie na 16. apríl 2014.

Dňa 16. apríla 2014 bolo okresnému súdu doručené ospravedlnenie žalobkyne a jej právneho zástupcu z účasti na nariadenom pojednávaní z dôvodu ich práceneschopnosti. Pojednávanie bolo odročené na neurčito, pretože sa nedostavili účastníci konania.

Dňa 24. júna 2014 bola vec pridelená na prerokovanie a rozhodnutie sudkyňi JUDr. Márii Gazdačkovej.

Dňa 16. októbra 2014 súd vyzval žalobkyňu, aby pod hrozbou poriadkovej pokuty „špecifikovala“ svoj žalobný návrh v intenciách „zrušujúceho rozsudku Krajského súdu v Žiline“.

Dňa 2. januára 2015 okresný súd uznesením č. k. 8 C 92/2010-297 vyzval žalobkyňu, aby „svoj žalobný návrh podaný na tunajšom súde dňa 19.4.2010 doplnila o náležitosti uvedené v odôvodnení tohto uznesenia“.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. (...)

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či v konaní „o zaplatenie 4.579,92 EUR s príslušenstvom“ postupom Okresného súdu Martin vo veci vedenej pod sp. zn. 8 C 92/2010 dochádza k porušovaniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov(...)

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná(...)

Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

Ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti konštantne vychádza z názoru, že účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu (napr. II. ÚS 26/95).

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). Ústavný súd pritom prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií postupoval ústavný súd aj v danom prípade.

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že rozhodovanie v napadnutom konaní nie je po skutkovej stránke zložité, pretože skutkové posúdenie veci si nevyžaduje ani úzko odborné poznatky a zrejme ani znalecké dokazovanie. Počet účastníkov konania je minimálny, ich pobyt (sídlo) je známy a je v obvode okresného súdu. Po právnej stránke možno danú vec považovať za štandardnú, nijako sa nevymykajúcu bežnej rozhodovacej činnosti všeobecných súdov.

2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľa v preskúmvanej veci, ústavný súd poukazuje na to, že, ako to z chronológie úkonov vykonaných v napadnutom konaní vyplýva (pozri bod II tohto nálezu), k dlhodobému predĺženiu napadnutého konania prispel aj samotný sťažovateľ najmä tým, že svojou, aj keď ospravedlnenou, neúčastou z 9 nariadených pojednávaní oddialil 4 pojednávania (12. júla 2010, 15. decembra 2010, 9. februára 2011 a 5. októbra 2011). Konanie o uvedenej námietke sťažovateľa trvalo tri mesiace (od 9. februára 2011 do 10. mája 2011), avšak krajský súd uznesením č. k. 5 NcC 8/2011-103 sudkyňu Mgr. Magdalénu Šmidtovú nevytlúčil z prerokovania a rozhodovania danej veci. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu využitie možností daných navrhovateľom procesnými predpismi (napr. podľa Občianskeho súdneho poriadku) na uplatňovanie a presadzovanie ich práva v občianskom súdnom konaní spôsobuje síce predĺženie priebehu konania, nemožno ho však kvalifikovať ako postup, ktorého dôsledkom sú zbytočné prieťahy (napr. I. ÚS 31/01). Nie však v prípade, ak vyjde najavo, že navrhovateľ využije procesné možnosti neúspešne, tak ako to bolo aj v prípade uvedenej námietky zaujatosti sťažovateľa. Na uvedené správanie sťažovateľa ústavný súd prihliadol pri úvahe o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v predmetnej veci a predovšetkým konštatuje, že okresný súd bol v napadnutom konaní bez akýchkoľvek zákonných alebo iných relevantných dôvodov nečinný od 16. apríla 2014 do 7. novembra 2014 (šesť mesiacov).

Ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou tiež pripomína, že nielen nečinnosť, ale aj nesprávna a neefektívna (nesústredená) činnosť všeobecného súdu môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov (napr. IV. ÚS 22/02, III. ÚS 103/09).

Okrem uvedenej nečinnosti možno dospieť k záveru, že okresný súd bol v danej veci aj neefektívne činný, najmä keď mu krajský súd musel vrátiť spis „*bez rozhodnutia o odvolaní ako predčasne predložený*“ (od 15. februára 2012 do 4. novembra 2012 - deväť

mesiacov). Napokon postup okresného súdu bol tiež neefektívny od 18. júla 2013 minimálne do 19. februára 2014 (sedem mesiacov), keď okresný súd opakovane vyzýval žalobkyňu na doplnenie svojho žalobného návrhu bez toho, aby využil poriadkové opatrenie podľa § 53 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku alebo ustanovenie § 43 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku.

Uvedená nečinnosť alebo neefektívna činnosť okresného súdu nie je ničím ospravedlniteľná, pretože počas minimálne dvoch rokov súd nevykonával vo veci úkony, ktoré mali smerovať k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľ v predmetnej veci počas súdneho konania nachádza, čo je základným účelom práva zaručeného v citovanom článku ústavy (pozri napr. I. ÚS 41/02). K uvedenej nečinnosti, resp. k neefektívnej činnosti, a teda k zbytočným prieťahom pritom nedošlo v dôsledku zložitosti veci ani správania účastníkov, ale v dôsledku postupu súdu. Na „*zťaženosť sudcov Okresného súdu Martin*“, na ktoré v danej veci poukázal okresný súd, nebolo možné prihliadať. Ústavný súd už v podobných súvislostiach viackrát vyslovil (pozri napr. I. ÚS 23/03 a v ňom cit. predchádzajúcu judikatúru ústavného súdu), že nedostatočné personálne obsadenie súdu a nadmerné množstvo vecí, v ktorých sa musí zabezpečiť súdne konanie, by mohlo len dočasne ospravedlniť vzniknuté prieťahy, a to len v tom prípade, ak sa na ten účel prijali včas adekvátne opatrenia. Ústava v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie vecí - a teda vykonanie spravodlivosti - bez zbytočných prieťahov. I keď nie všetky nástroje na vyriešenie tzv. objektívnych okolností sa nachádzajú v dispozičnej sfére vedenia súdu či konajúceho sudcu, nemožno systémové nedostatky v oblasti výkonu spravodlivosti pripisovať na farchu účastníkov súdneho konania a mieru ochrany ich práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy oslabiť poukázaním na dlhodobu obmedzenú personálnu kapacitu príslušných súdov (pozri napr. I. ÚS 119/03). Okrem uvedeného ústavný súd opakovane zdôraznil, že pri posudzovaní toho, či bolo porušené právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, posudzoval postup súdu, a nie to, či toto právo bolo porušené činnosťou (nečinnosťou) alebo postupom konkrétneho sudcu vybavujúceho danú vec. Preto pri posudzovaní odôvodnenosti sťažnosti nemožno prihliadnúť na skutočnosti označované ako objektívne vo vyjadrení okresného súdu (I. ÚS 6/06).

Vzhľadom na uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1.

4. V nadväznosti na tento výrok a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľovi ústavný súd vo výroku tohto rozhodnutia v bode 2 prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných prieťahov.

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľ požadoval priznať primerané finančné zadosťučinenie vo výške 1 000 €, pričom poukázal na to, že *„vec nie je právoplatne skončená ani po takmer piatich rokoch od podania návrhu“*.

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľa. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať mu aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľa, ako aj vzhľadom na povahu veci považuje za primerané vo výške 500 €. Ústavný súd pritom prihliadol aj na to, že sťažovateľ nebol v každom štádiu konania súčinný s okresným súdom a svojou neodôvodnenou námietkou zaujatosti taktiež prispel k zbytočným prieťahom v napadnutom konaní.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 3.

6. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľovi vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátkou za tri úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a spísanie ústavnej sťažnosti z 30. apríla 2014 a písomné stanovisko k vyjadreniu okresného súdu z 3. februára 2015). Za dva úkony vykonané v roku 2014 patrí odmena v sume dvakrát po 134 € a režijný paušál dvakrát po 8,04 € a za jeden úkon vykonaný v roku 2015 patrí odmena v sume 139,83 € a režijný paušál 8,39 € (v zmysle § 1 ods. 3, § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov), preto trovy právneho zastúpenia sťažovateľa predstavujú sumu 432,30 €.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd o uplatnených trovách konania sťažovateľa rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto rozhodnutia.

7. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. mája 2015